

Pasolini aan het kruis

voor (van Pasolini natuurlijk). Eerst vertelt hij hoe de dichter antieke ruïnes en gebouwen beschrijft waarvan niemand meer de stijl en de geschiedenis begrijpt, en dan vreselijke, moderne bouwsels, die iedereen begrijpt. En dan leest hij:

*Ik ben een kracht uit het Verleden.
Alleen in de overlevering ligt mijn liefde.
Ik kom van de ruïnes, uit de kerken,
de altaarstukken, uit de dorpen
achtergelaten op de Apennijnen of de Vooralpen,
waar de broeders hebben geleefd.
Ik zwerf rond als gek op de Via Tuscolana,
op de Appia als een hond zonder baas.
Of ik kijk naar zonsondergangen, ochtenden
boven Rome, het Ciociariagebergte, de wereld,
als de eerste handelingen van de
Nageschiedenis,
die ik meemaak, door het voorrecht van een
geboorteregister,
vanop de uiterste drempel van een tijdperk
dat begraven is. Monsterlijk hij die is geboren
uit de ingewanden van een dode vrouw.
En ik, volwassen foetus, ik ren rond,
moderner dan alle modernen,
op zoek naar broers die niet meer bestaan.*

Pasolini werpt zich op als de nostalgische, reactionaire verdediger van het verleden, de tradities en waarden van het oude, landelijke Italië, met zijn diep en authentiek geloof. Dat Italië wil hij redden, overleveren, ook al weet hij dat het dood is. Hij heeft het nog gekend, gezien, omdat hij oud genoeg is, 'door het voorrecht van een geboorteregister'. Tegelijk beseft hij scherp dat hij in de Nageschiedenis van dat Italië leeft, moderner dan alle modernen. In die spanning, in die verscheurdheid gaat hij staan. Hier ontstaat zijn kunst.

Het is een postmoderne kunst die het woord nog niet kent, een kunst die de vrijblijvendheid van het label absoluut mist. Pasolini zet altijd hoog in. Hij is dan ook altijd persoonlijk betrokken. Zijn homoseksualiteit is zijn betrokkenheid. In een brief aan een priester noemt hij ze een zonde die hij zo vaak in zijn poëzie heeft opgebiecht: 'met zoveel helderheid en zoveel angst dat zij nu bij me inwoont als een vertrouwd spook, waaraan ik gewend ben geraakt en waarvan het me niet meer lukt de werkelijke, objectieve betekenis te zien.' (*Lettere*, II, 576, 27/12/1964) Hij ervaart ze als een stigma, een *diversità*, een anders zijn, als een lot dat hij draagt en ondergaat, en dat hem elke avond de straat opdrijft.